

İÇİNDEKİLER

KURAMSAL YAKLAŞIM

1. BÖLÜM

ÇOCUKLARA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR

Giriş.....	3
1. Çocuk	3
2. Çocukların Gelişim Özellikleri	4
2.1. Fiziksel Gelişim.....	4
2.2. Bilişsel Gelişim	5
2.3. Duygusal ve Sosyal Gelişim	6
2.4. Dil Gelişimi.....	7
2.4.1. Dil Edinimi ve Öğrenimi	8
2.4.2. Dil Gelişimi Kuramları	9
3. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi	10
4. İki Dillilik	11
5. Çok Dillilik	13
Sonuç	14
Kaynaklar.....	14

2. BÖLÜM

ÇOCUKLARA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE ETKİN FAKTÖRLER

Giriş.....	17
1. Yabancı Dil Öğretiminde Bağlam	18
2. Dil Öğreniminde Yaş Etkisi.....	21
3. Çocuklara Dil Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşım	23
4. Çocuklara Yabancı Dil Eğitiminde Öğretim Programı	27
5. Dil Sınıflarının Tasarlanması	31
6. Ana Dili Edinimi Sürecinin Yabancı Dil Edinimi İle İlişkisi.....	33
Sonuç.....	35
Kaynaklar.....	36

3. BÖLÜM

ÇOCUKLARA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE İLKELER

Giriş.....	41
1. Yabancı Dil Öğretim İlkeleri.....	42
2. Yabancı Dil Öğretiminde Temel İlkeler	43
2.1. Dil Öğretiminin Planlanması	43
2.2. Dört Temel Dil Becerisinin Geliştirilmesi.....	44
2.3. Basitten Zora, Somuttan Soyuta ve Genelden Özele Öğretim	44
2.4. Çoklu Ortam Araçlarından Yararlanma	45
2.5. Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma	47
2.6. Öğrencilerin Öğrenme Süreçlerine Etkin Katılımı.....	47
2.7. Bir Seferde Bir Tek Yapıyı Sunma.....	47
2.8. Öğrencilerin Güdülenmesi.....	48
2.9. Verilen Bilgilerin Günlük Yaşamda Etkin Olarak Kullanımı	48
3. Yabancı Dil Öğretiminde Genel İlkeler.....	49
3.1. Kullanılan Dilin Öğretimi.....	49
3.2. Sesletime Önem Verme.....	49
3.3. Öğretime Dinleme ve Konuşma Becerisi İle Başlanması.....	49
3.4. Dil Öğretimi ile Birlikte Kültürel Kazanımlara Yer Verme.....	50
3.5. Öğrenilenleri Kullanma Olanağı Sunma	50
3.6. Grup Çalışmalarının Desteklenmesi.....	51
3.7. Hatalara Yönelik Dönütlerin Zamanında Verilmesi	51
3.8. Yabancı Dil Öğretiminde Uygun Yöntem ve Tekniklerin Kullanılması.....	52

4. Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde İlkeler	54
4.1. Çocuğun Kişiliği ve Bilişsel İşleyişi Arasındaki İlkeler	56
4.2. Öğrenme İle İlgili Genel İlkeler	58
4.3. Dil Öğrenimi İle İlgili İlkeler	59
4.4. Erken Dil Öğrenimine İlişkin Özel İlkeler	61
Sonuç	62
Kaynaklar	65

4. BÖLÜM

ÇOCUKLARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ İÇİN HAZIRLANAN ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Giriş	67
1. Yabancı Çocuklara ve İki Dilli Türk Çocuklarına Türkçe Öğretiminde Program	69
2. Eğitim Programları	71
2.1. MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Yabancılar Türkçe Eğitimi 6-12 Yaş ve 13-17 Programları (2016)	72
2.2. Türkiye Maarif Vakfı ve MEB Türkçenin Yabancı Dil Olarak Eğitimi Programı (2020)	75
Sonuç	80
Kaynaklar	81

5. BÖLÜM

ÇOCUKLARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN DİL ÖĞRETİM SETLERİ VE YARDIMCI KAYNAKLAR

Giriş	83
1. Dil Öğretim Setleri	84
1.1. Çocuklar İçin Türkçe	85
1.2. Türkçe Öğreniyorum	87
1.3. Yabancı Uyruklu Öğrenciler İçin Türkçe	88
1.4. Hayat Boyu Türkçe	91
1.5. ABC Türkçe	93
1.6. Merhaba Türkçe	94
1.7. Yeni Dünyam Türkçe	96
2. Yardımcı Kaynaklar	96
2.1. Resimlerle Kelime Öğreniyorum	97
2.2. Çocuk Hikâyeleri Dizisi	98
2.3. MEB Hikâye Serisi	99
2.4. Salih Hikâye Serisi	101

2.5. Etkinlik İçerikli Öğretmen El Kitabı	102
Sonuç	104
Kaynaklar	106

6. BÖLÜM

ÇOCUKLARA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE ÖĞRETİCİ YETERLİKLERİ

Giriş	107
1. Çocuk ve Dil	107
2. Çocuklara Dil Öğretiminin Doğası	109
3. Öğretmen Yeterlikleri	111
3.1. Çocuklara Yönelik Pedagojik Bilginin Gerekliliği ve Güvenilir Öğretmen	115
3.2. Çocukların Öğrenme Serüveninde Oyun ve Oyuncu Öğretmen	116
3.3. Empati Kurabilen Pozitif Öğretmen	116
3.4. Yaratıcılığı Destekleyen Yenilikçi Öğretmen	117
3.5. Çok Yönlü ve Lider Öğretmen	117
Sonuç	118
Kaynaklar	119

7. BÖLÜM

ÇOCUKLARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE MATERYAL VE İÇERİK HAZIRLAMA

Giriş	121
1. Ders Araç - Gereçlerinde Konu Alanları, Etkinlik ve Alıştırmalar	123
2. Çocuklara Türkçe Öğretimi Materyallerinde Bulunması Gereken Özellikler	127
3. Çocuklara Türkçe Öğretimindeki Etkinliklerde Tercih Edilen Yaklaşım ve Yöntemler ..	129
3.1. İşitsel - Dilsel Yöntem	129
3.2. Toplu Fiziksel Tepki Yöntemi	130
3.3. İletişimsel Yaklaşım	130
4. Dinleme ve Konuşma Becerisine Yönelik İçerik Oluşturma	131
5. Okuma Becerisine Yönelik İçerik Oluşturma	135
5.1. Öğrenmek İçin Okumak	136
5.2. Okuma Stratejileri	136
5.3. Okuma Etkinlikleri	136
5.4. Yeniden Yapılandırma Etkinlikleri	137
5.5. Analiz Etkinlikleri	137
5.6. Okuma Farkındalığı Etkinlikleri	137

6. Yazma Becerisi.....	139
6.1. Çocuklarda Yazma Becerisinin Gelişimi	139
6.2. Yazma Becerisine Yönelik Oluşturulacak Etkinlikler.....	141
Sonuç.....	144
Kaynaklar.....	146

8. BÖLÜM

ÇOCUKLARA DİL ÖĞRETİMİNDE EĞİTSEL OYUN KULLANIMI

Giriş.....	147
1. Eğitsel Oyun	148
2. Çocuklarda Eğitsel Oyun İle Dil Öğretimi.....	149
3. Eğitsel Oyun ve Dil Becerilerinin Öğretimi.....	153
3.1. Eğitsel Oyunlar ve Konuşma Becerisi	155
3.2. Eğitsel Oyunlar ve Okuma Becerisi	155
3.3. Eğitsel Oyunlar ve Yazma Becerisi.....	156
3.4. Eğitsel Oyunlar ve Dinleme Becerisi	156
4. Eğitsel Oyunlar ve Yabancılar Türkçe Öğretimi.....	156
Sonuç.....	159
Eğitsel Oyunların Kullanımına Yönelik Etkinlikler	160
Kaynaklar.....	163

9. BÖLÜM

ÇOCUKLARA GÖREV TEMELLİ TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

Giriş.....	165
1. Görev Nedir?	167
2. Görev Türleri.....	168
3. Görev Temelli Öğrenme ve Öğretme Süreci	170
3.1. Görev Öncesi	170
3.2. Görev Döngüsü.....	171
3.3. Dile Odaklanma.....	172
4. Öğretici Roller	172
5. Öğrenici Roller	173
6. Sınıfımız Ünitesine Yönelik Ders Planı Örneği.....	174
7. Çocuklara Yabancı / İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Niçin Görev Temelli Dil Öğretimi?	175
Sonuç.....	177
Kaynaklar.....	178

10. BÖLÜM

ÇOCUKLARA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE

HİKÂYELER VE HİKÂYELEŞTİRME

Giriş.....	181
1. Çocukların Öğrenme Özellikleri.....	182
2. Hikâyelerle Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi	183
2.1. Çocuklar İçin Neden Hikâye?.....	183
2.2. Hikâye Anlatımında Öğretmenin Rolü	185
3. Hikâyeler Yabancı Dil Öğretiminde Nasıl Kullanılmalı?	185
3.1. Çocuklara Uygun Hikâyeler Nasıl Seçilmeli?	185
3.2. Hikâye Nasıl Anlatılmalı?	186
3.3. Hikâye Anlatırken Ne Yapmalı?	187
3.4. Hangi Yöntem ve Teknikler Kullanılmalı?	188
5. Hikâyelerle Kapsamlı Okuma ve Okuma Çemberi	192
Sonuç.....	193
Kaynaklar.....	196

11. BÖLÜM

ÇOCUKLARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Giriş.....	197
1. Ölçme	198
2. Değerlendirme	199
3. Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme	200
4. Çocuklara Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme	201
5. Çocuklara Yönelik Soru Örnekleri.....	204
Sonuç.....	209
Kaynaklar.....	209

BECERİ

12. BÖLÜM

ÇOCUKLARDA OKUMA BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Giriş.....	213
1. Okuma Becerisi	214
2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisinin Geliştirilmesi.....	215

3. Yabancı Çocuklara Türkçe Öğretiminde Metinlerin Okuma Becerisi Bağlamında Nitelikleri	217
4. Yabancı Çocuklara Türkçe Öğretiminde Okumaya Güdülenme ve Okuma Kaygısı	218
Sonuç	219
Kaynaklar	229

13. BÖLÜM ÇOCUKLARDA DİNLEME BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Giriş	231
1. Dinleme / izleme Nedir?	232
2. Dinleme / izleme Becerisinin Önemi ve Diğer Dil Becerileriyle İlişkisi	233
3. Türkçenin Yabancı / İkinci Dil Olarak Çocuklara Öğretiminde Dinleme / izleme Becerisi	235
4. Türkçenin Yabancı / İkinci Dil Olarak Çocuklara Öğretiminde Dinleme / İzleme Becerisini Destekleyen Dil Öğretim Yöntemleri	245
4.1. Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi	245
4.2. İşitsel - Görsel Yöntem	246
4.3. İşitsel - Dilsel Yöntem	246
4.4. Doğal Dil Öğretim Yöntemi	247
5. Türkçenin Yabancı / İkinci Dil Olarak Çocuklara Öğretiminde Dinleme / İzleme Becerisine Yönelik Oyunlardan Yararlanma	247
6. Türkiye Maarif Vakfı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı'ndaki Dinleme / izleme Kazanımları	251
Sonuç	256
Kaynaklar	258

14. BÖLÜM ÇOCUKLARDA KONUŞMA BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİ

1. Konuşma Becerisi	261
2. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi	262
3. Türkiye Maarif Vakfı Yabancı Dil Olarak Türkçe Programı'nda Konuşma Becerisi	264
4. Bebeklik Döneminde (0-2 Yaş) Konuşma Becerisinin Gelişimi	265
5. Okul Öncesi Dönemde (3-6 Yaş) Konuşma Becerisinin Gelişimi	266
6. İlkokul Döneminde (7-10 Yaş) Konuşma Becerisinin Gelişimi	268
7. Ortaokul Döneminde (11-14 Yaş) Konuşma Becerisinin Gelişimi	269
Sonuç	271
Kaynaklar	272

15. BÖLÜM

ÇOCUKLARDA YAZMA BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Giriş.....	275
1. Yazma Becerisi.....	275
2. Yabancı / İkinci Dilde Yazma	277
3. Yabancı / İkinci Dilde Yazma Kaygısı ve Sorunları	281
4. Okul Öncesi (3-6 Yaş) Dönem Çocukları İçin Yazma Becerisine Hazırlık.....	284
5. İlkokul (7-10 Yaş) Dönemi Çocuklarının Yazma Becerilerinin Geliştirilmesi	286
6. Ortaokul (11-15 Yaş) Dönemi Çocuklarının Yazma Becerilerinin Geliştirilmesi	291
Sonuç.....	292
Kaynaklar.....	294

16. BÖLÜM

ÇOCUKLARA DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİ

Giriş.....	297
1. Yabancı Dil Öğrencisi Olarak Çocuk Kavramı	299
2. Yabancı Dil Öğretiminde Dil bilgisi	303
2.1. Dil bilgisine Genel Bir Bakış.....	303
2.2. Dil bilgisi Öğretimi ve Öğretim Yaklaşımları.....	305
2.2.1 Tümdengelimsel Öğretim Yaklaşımı.....	306
2.2.2 Tümevarımsal Öğretim Yaklaşımı	307
3. Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Bilgisi.....	309
3.1. Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Dil bilgisi Öğretimi Yöntemleri	313
Sonuç.....	317
Kaynaklar.....	319

17. BÖLÜM

ÇOCUKLARA YABANCI / İKİNCİ DİLDE SÖZCÜK ÖĞRETİMİ

Giriş.....	321
1. Söz Varlığı Bilgisinin Kapsamı	322
2. Sözcüklerin Öğrenilmesindeki Zihinsel Süreçler	324
3. Sözcük Öğretimi	325
3.1. Çocuklara Sözcük Öğretiminde Belirleyici Unsurlar ve Temel Öneriler.....	328
3.2. Uygulamada Çocuklara Sözcük Öğretimi	331
3.2.1. Okul Öncesi	332
3.2.1.1. 36-48 Aylık Çocuklar	332

3.2.1.2. 49-60 Aylık Çocuklar	334
3.2.1.3. 61-72 Aylık Çocuklar	337
3.2.2. İlköğretim 1. Kademe (7-10 yaş)	338
3.2.3 İlköğretim 2. Kademe (11-14 yaş)	339
3.2.3.1. A1 Düzeyi.....	339
3.2.3.2. A2 Düzeyi	341
Sonuç.....	344
Kaynaklar.....	344

UYGULAMA

18. BÖLÜM

MİRAS DİLLER, İKİ DİLLİ - ÇOK DİLLİ ÇOCUKLAR VE DİL ÖĞRENME SÜREÇLERİ

Giriş.....	349
1. Miras Dilden Ne Anlıyoruz?.....	350
2. Diller Arası Etkileşim ve Dil Teması.....	353
3. Miras Dil Olarak Avrupa’da Türkçe	356
4. Kuşaklar Arası Dil Aktarımı	360
5. Miras Dilleri Koruma ve Yaşatma Çalışmaları.....	362
Sonuç.....	365
Kaynaklar.....	366

19. BÖLÜM

FRANSA'DAKİ İKİ DİLLİ TÜRK ÇOCUKLARINA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

Giriş.....	373
1. Fransa’daki Göçmen Türk Toplumu.....	375
2. Dil, Eğitim ve Göçmen Kökenli Çocuklar	377
3. Göçmen Kökenli Türk Ailelerinde Çocuk Eğitimi	378
4. Fransa’daki Türk Göçmen Kökenli Çocukların İki Dillilikleri	382
4.1. Türk Göçmen Kökenli Çocukların Dil Gelişimlerine Toplumdilbilimsel Yaklaşım.	382
4.2. Türk Göçmen Kökenli Gençlerin Dil Gelişimlerine Psikodilbilimsel Yaklaşım.....	383
Sonuç.....	384
Kaynaklar.....	386

20. BÖLÜM
FEDERAL ALMANYA'DAKİ TÜRK ÇOCUKLARINA
TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

Giriş.....	389
1. Federal Almanya'ya Türk İşçi Göçünün Kısa Tarihi.....	391
2. Federal Almanya ve Alman Eğitim Sistemi	394
3. Federal Almanya'da Çok Dillilik	397
4. Federal Almanya'da Ana Dili Olarak Türkçe Öğretimi	398
Sonuç.....	405
Kaynaklar.....	407

21. BÖLÜM
BELÇİKA'DAKİ İKİ DİLLİ TÜRK
ÇOCUKLARINA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

Giriş.....	411
1. Batı Avrupa'daki Türk Toplumunun Sosyodilbilimsel Özellikleri	412
2. Şarkıyla Oyunla Türkçemiz	414
2.1. Projenin Kuramsal Çerçevesi	415
2.2. Projenin Uygulanması	416
2.3. Projenin Türkçe Eğitim Programı	418
2.3. Ölçme ve Değerlendirme	427
Sonuç.....	427
Kaynaklar.....	428

22. BÖLÜM
GEÇİCİ KORUMA ALTINDAKİ ÇOCUKLARA TÜRKÇE
ÖĞRETİMİ POLİTİKASI

Giriş.....	431
1. Geçici Koruma Nedir?.....	432
2. Geçici Koruma Altında Eğitim / Öğretim	435
2.1. Geçici Koruma Altındaki Çocuklara Türkçe Öğretimi.....	436
Sonuç.....	439
Kaynaklar.....	440

23. BÖLÜM
SEÇMELİ DİL OLARAK ÇOCUKLARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

Giriş.....	443
1. Avrupa’da Örgün Eğitimde Dil Öğrenme Politikası.....	444
2. Tercihim Türkçe Projesi.....	446
Sonuç.....	455
Kaynaklar	456
Ekler	458
Çocuklara Yabancı ve İkinci Dil Öğretiminde Kullanılabilecek İçerikler	461
Yazarlar Hakkında	471